

**2024_Anul TRIBUNA 140 (VII): Greutățile întemeierii Tribunei!
- Urzitorii politicei de „solidaritate”? - Carpații nu ne mai despart!
- Lupta pentru înlăturarea noastră s’a pornit ...?**

Nicolae Cristea **TRIBUNA și TRIBUNIȘTII**
... să nu se poate manifesta vre-o notă discordantă ...!
Pavăza noastră era Părintele N. Cristea, pe care nimeni nu putea să-l scoată din redacțiunea „Telegrafului Român”
Carpații nu ne mai despart; cătanele și curcanii una sunt ...
Greutățile întemeierii Tribunei!
„intransigenți”, „ultraiști”, ... „agitatori primejdioși” care se inspiră „din afară”...
nimeni mințind și în sus și în jos nu poate să servească interesele patriei ori ale neamului!
Lupta pentru înlăturarea noastră s’a pornit în trei direcțiuni ...
... el a trăit numai pentru „Telegraful Român” și în urmă pentru „Tribuna” ...

Fondatorul cotidianului Tribuna, scriitorul Ioan Slavici prezintă în broșura „TRIBUNA și TRIBUNIȘTII”, un capitol intitulat „Greutățile întemeierii Tribunei”; continuăm reproducerea: «De aceea inimile noastre s’au înveselit, când Ioan Brătianu venise în ajunul războiului la Sibiu, și au fost cuprinse de adâncă întristare când el a fost nevoit să se ducă la Livadia.

Nu e în mințile noastre loc pentru gândul că e pentru Români noroc alături cu Rusia, și oameni cu inima deschisă, noi am și mărturisit-o aceasta fără de încunjur. **Numai de nevoie, numai în cea mai mare strîmtoare pot Românii să-și lege soarta de a Rusiei, care nu are nici un interes ca să existe neamul românesc.**

Bine-cuvîntată ne-a fost deci ziua, când ne-a venit vestea că Ioan Brătianu a reușit, în sfîrșit, să stabilească legături de încredere între România și Austria, între Regele Carol și Împăratul nostru. „Acum - ne-am zis - Carpații nu ne mai despart; cătanele și curcanii una sunt, ca odinioară când Michaiu-Vodă își apăra țara, luptând contra dușmanilor Împăratului”.

Ori-și-cât de ademenitor ar fi însă gândul acesta, noi nu puteam să credem în el, câtă vreme datori eram să purtăm o grea luptă contra guvernului ungar. Ar fi trebuit deci să ne bucurăm, când am aflat că „fruntașii” s’au înțeles între dînșii, ca să curme lupta aceasta prin rezolvarea conflictului dintre Români și Maghiari. Nu era însă vorba de o rezolvare.

Guvernul ungar, strîmtorat de sus, ținea să obție din partea Românilor o manifestațiune de generală mulțumire și era gata să facă, în schimbul acestei manifestațiuni, câte-va concesii. **Urzitorii politicei de „solidaritate” luaseră deci toate măsurile, ca simțămîntul comun al Românilor să nu se poată manifesta decât printr’înșii.** Cele două partide române cuprindeau în ele pe toți oamenii cu

oarecare trecere, și astfel președinții acestor partide, Metropolitul Miron și d-l P. Cosma, erau reprezentanții autorizați ai tuturor Românilor din regatul ungar. **Pentru-ca nici prin presă să nu se poate manifesta vre-o notă discordantă**, partidul presidat de Metropolitul Miron a înființat o foaie, „**Viitorul**”, iar cel presidat de d-l P. Cosma a hotărât înființarea unui ziar cotidian. Numai încăpea îndoială, că se vor găsi printre Români și oameni, care nu se mulțumesc cu concesiunile făcute de guvern: în fața manifestațiunii unanime a tuturor „**frunțașilor**” însă, **glasul acestor oameni obscuri ori nu se auzia, ori n’avea să fie băgat în seamă**. Ei în tot cazul erau elemente extreme, și ambele părți erau interesate să-i prezinte ca „**intransigenți**”, „**ultraiști**”, „**daco-români**”, „**agitatori primejdioși**” care se inspiră „**din afară**”.

De aceea câțiva tineri ardeleni, care trăiau în România, au fost puși prin agenți provocatori la cale ca să producă aparențele unei „**iredente române**”. Urzitorii „**solidarității**” încurajau „**iredenta**” aceasta, pentru-ca să „**sperie**” pe Austria, iar guvernul ungar avea agenții lui secreți printre iredentiști pentru-ca să poată provoca manifestațiuni compromițătoare pentru Români, când ar avea trebuință de ele. E deci lucru invederat, că toți oamenii serioși se feriau să nu fie puși în rîndul „**iredentiștilor**”. Lipsa de pricepere a Metropolitului Miron a zădărnicit, cu toate aceste, planul urzit cu atâta „**circumspecțiune**”.

Noi tinerii de la „Telegraful Român”, convinși că nimeni mințind și în sus și în jos nu poate să servească interesele patriei ori ale neamului, ne-am simțit datori să spunem adevărul asupra simțămintelor poporului român. Dacă om chibzuit era, Metropolitul Miron nu asculta de d-l P. Cosma, omul totdeauna lipsit de bunul cumpăt, ci ne lua drept o cantitate neglijabilă și ne ignora. Putea s’o face, fiindcă eram oameni nebăgați de nimeni în seamă.

Cei doi președinți însă au ținut să ne înăbușe glasul cu orice preț și în vederea acestui scop au săvârșit un act de violență, care a îndignat lumea, a tras luarea aminte asupra noastră și ne-a scos deodată în primul plan. **Pavăza noastră era Părintele N. Cristea, pe care nimeni nu putea să-l scoată din redacțiunea „Telegrafului Român” și care admitea vederile noastre, ca fiind conforme cu ale fericitului fondator**. Metropolitul Miron a siluit deci voința Părintelui Cristea prin aternativa: „**ori renunți de bună voie la redacție, ori te destituiesc din pozițiunea de asesor**”. Ast-fel a ajuns Metropolitul Miron să înăbușe glasul nostru, să iea din mâinile noastre foaia ridicată de noi în fruntea mișcării literare din Ardeal și să se facă stăpân pe „**Telegraful Român**”. **Voiu arăta, cum tot astfel d-l Dr. I. Rațiu a siluit pe d-l Eugen Brote să declare că a vîndut „Tribuna” și cum s’a făcut însuși stăpân pe acest ziar întemeiat de noi, fără ca el să-i fi fost vreodată vîndut**.

La acest loc mă mărginesc numai la constatarea analogiei dintre cele ce s’au petrecut la 1884 și cele ce se petrec azi (n.r.: 1896), pentru-ca cetitorii să fie cu atât mai primitivi pentru simțemîntul, că **aceleași fiind cauzele, tot aceleași au să fie și efectele**. Scoși din redacțiunea „**Telegrafului Român**”, „**băeții**” de la 1884 și-au dat seamă despre datoriile lor și s’au îmbărbătat; tot așa au să facă și „**băeții**” scoși din redacțiunea „**Tribunei**”, și o vor face cu atât mai ușor, cu cât stăm în dosul lor și noi, care nu mai suntem băeți. Știam noi atunci, că toți „**frunțașii**” se vor ridica în contra noastră și că **pretutindeni vom fi întîmpinați cu neîncredere**; știam că guvernul ne va prigoni pentru dinasticismul nostru cum pe nimeni nu a prigunit încă; știam că mult avem să ostenim și mari jertfe vom avea să aducem; ne știam însă în concordanță cu simțemîntul comun al fraților noștri, aveam încredere în bunul simț al lor, și de aceea am mers fără de șovăire înainte.

Nu e pentru neamul românesc, în actuala lui fasă de dezvoltare, mai mare nenorocire decât un simulacru de împăcare cu Maghiarii: n'au voit oamenii noștri politici s' o înțeleagă atunci aceasta, dar au înțeles-o oamenii cu bun simț practic, care dimpotrivă cu noi, în timp de câteva săptămâni, au adunat capitalul pentru înființarea „**Institutului Tipografic**”, în editura căruia a apărut „**Tribuna**”. Iar câteva săptămâni în urmă, conferența electorală întrunită la Sibiu, s'a pronunțat contra politicii de „solidaritate”, a hotărât prezentarea memorandumului, a făcut loc pentru „**Tribuniști**” în comitetul executiv, al cărui președinte a fost ales Gheorghe Barițiu și din care d-l P. Cosma a fost nevoit să se retragă. **Am învins, dar ne-am făcut și dușmani.** Era, înainte de toate lucru definitiv stabilit, că noi am „**semănat zănie**” între Români, că facem „**buna înțelegere frățească**” peste puțină, că suntem element distructiv și că trebuie, prin urmare, să fim înlăturați, pentru ca lucrurile să meargă bine.

Lupta pentru înlăturarea noastră s'a pornit în trei direcțiuni: prin ruina Institutului Tipografic, prin izolarea „Tribuniștilor” și prin lovituri din ce în ce mai grele date celor ce susțineau „Tribuna”. N'am să intru aici în amănuntele acestei lupte, ci mă mărginesc la resumarea rezultatelor ei. „Tribuna” e creațiunea unui om fără preocupări politice, pe care numai puțin îl știu, amicul meu **Ioan Bechnitz**, nepotul unui neguțător trecut în timpul Eteriei de la București la Sibiu. Om cu pozițiune materială independentă și necăsătorit, d-l Bechnitz putea să-și petreacă viața lucrând potrivit cu înclinările sale literare, și de la întoarcerea sa din Germania el a trăit numai pentru „**Telegraful Român**” și în urmă pentru „**Tribuna**”. El m'a înduplecat să iau sarcina de director al ziarului; el a ales numele „**Tribuna**”; el a hotărât formatul, literile, împărțirea, maniera de redactare, ortografia, tonul, ba chiar și limba ziarului. **Nu scria d-l Bechnitz pentru „Tribuna”: el era însă conducătorul lucrării noastre.** Era, înainte de toate, lege, că temele pentru articole au să fie discutate, iar articolele au să fie scrise acasă, în toată liniștea, apoi cetite cu dînsul mai înainte de a fi date la tipar. Diminețile el era cel dintâiu în localul redacțiunii, și în vreme ce noi lucram la partea tehnică, el resfoia ziarele și ne adună informațiuni, ne trăgea luarea aminte asupra articolelor mai importante și ne dădea explicațiuni. Serele el era cel din urmă în localul redacțiunii. După ce făcea revisiunea paginilor până la cea mai mică notiță, stabileam împreună materia pentru numărul viitor, și eu plecam, el rămânea să mai cetească odată exemplarul de probă și să dea ordin pentru expedițiune».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2024-tribuna-140-7-greutatele-intemeierii-tribunei-urzitorii-politice-de-solidaritate-carpatii-nu-ne-mai-despart-lupta-pentru-inlaturarea-noastra-sa-pornit-174272.html>

În: **Tribuna**, 11 februarie 2024